

Другасныя рэсурсы

ЯК НАРАДЖАЕЦЦА ШКЛЯНАЯ БУТЭЛЬКА

Прэзідэнт Беларусі прапанаваў паступова адмаўляцца ад пластыкавай упакоўкі і пераходзіць на шкло. Пакуль толькі гэты матэрыял можна перапрацоўваць бясконца. «Звязда» «падгледзела» за працай Гродзенскага шклозавода і даведалася, як са старых бутэлек, што мы выкідаем у сіні кантэйнер альбо здаём у пункты прыёму, робяцца новыя.

Большая частка гэтай прадукцыі зроблена са шклабою.

Ці ведалі вы, што кожны з нас сёння прымае ўдзел у стварэнні новай бутэлі, таму што большая яе частка складаецца са шклабою (60%) — тых самых бутэлек і слоікаў, якія мы здаём на перапрацоўку. **Начальнік састаўнога цэха шклозавода Міхаіл ПАЎЛЮКЕВІЧ** падкрэслівае: за чатыры гады на прадпрыемстве пачалі выкарыстоўваць амаль у тры разы больш шклабою, яшчэ ў 2014 годзе ў новы прадукт яго дадавалі ўсяго каля 15—25%.

— Раней мы столькі шкла не збіралі. А вось як пачалі заварваць смеццераходы, паставілі спецыяльныя кантэйнеры, — вазуць да нас яго і вагонамі, і машынамі з усёй краіны, — адзначыў спецыяліст. — Вельмі шмат прыносяць таксама прыёмныя пункты.

Пра тое, што беларусы сапраўды пачалі лепш сартаваць шкло, гавораць і ў дзяржаўнай установе «Аператар другасных матэрыяльных рэсурсаў». Паводле іх даных, у 2012 годзе было сабрано 59,1 тысячы тон сыравіны, а ў 2017-м ужо 181,3 тысячы тон — на 207% больш. І з кожным годам лічба расце. Для параўнання: за 2018 год здалі на перапрацоўку ўжо 189,5 тысячы тон, розніца з мінулым годам складае 4,5%.

На прадпрыемстве плануецца дасягнуць еўрапейскіх паказчыкаў і выкарыстоўваць 90% шклабою. Але пакуль для гэтага на заводзе не хапае тэхнічных магчымасцяў.

— Нам ёсць да чаго імкнуцца, — гаворыць **начальнік участка пракатнага цэха Дзмітрый АМЕЛЬЯНОВІЧ**. — Хоць зрабіць новую бутэльку на сто працэнтаў са шклабою нельга: яна проста не «зварыцца». Абавязкова трэба дадаць шыхту — сумесь з пяску, соды і шчэбню.

Насамрэч, калі прыгледзецца, то выраб шкляной тары не вельмі адрозніваецца ад выпечкі той жа булкі — з-за падобнай паслядоўнасці дзеянняў. Спачатку трэба падрыхтаваць інгрэдыенты — на шклозаводзе ўсе яны захоўваюцца ў састаўным цэxu.

— На першым паверсе сыравіна апрацоўваецца: сушыцца і крышыцца. Затым яна прасейваецца на другім паверсе і паступае ў спецыяльныя бункеры, дзе ўсе кампаненты ўзважваюцца, змешваюцца і пасля пры дапамозе загрузчыкаў ідуць у печ, — расказаў Міхаіл Паўлюкевіч. — Працэс аўтаматычны, але ўсё, што адбываецца, кантралюе састаўшчык шыхты.

Пясок для светлых бутэлек прыязджае на Гродзен-

скі шклозавод з Гомельскай вобласці, для цёмных — з Мікашэвіч і Брэста. Шчэбень прывозяць з Віцебска, а шклабой збіраюць з усёй краіны. Самы дарагі інгрэдыент для прадпрыемства — кальцыніраваная сода. Яе ў Беларусі няма, таму дастаўляюць з Расіі.

— Шклабой мы робім самі. Гэта для нас больш выгадна, чым закупляць

На прадпрыемстве шклабой робяць самі.

гатовы. Памер шкляной крупы не павінен перавышаць 20—25 міліметраў — калі будзе больш ці менш, то заб'юцца рэгенератары, — расказавае спецыяліст. — Таксама мы набылі магнітныя сепаратары, якія прыцягваюць чорныя і калеровыя металы — апошнія здаём на перапрацоўку.

Пасля таго як усе інгрэдыенты перамешваюцца, іх

адпраўляюць у печ з тэмпературай 1500 градусаў. Там яны расплаўляюцца ў шкламасу і пераходзяць у кропельны сілкавальнік. Сваю форму будучая бутэлька атрымлівае ў шклофармавальнай машыне пры дапамозе метаду дваінога выдзімання. А трываласць — у печы абпалу, дзе яе паступова ахалоджваюць. На якасць гатовую тару правяраюць інспекцыйнай машынай і візуальным аглядам.

Калі разам са шклянымі бутэлякамі і слоікамі ў сіні кантэйнер для адходаў трапіць, напрыклад, аконнае шкло — новы прадукт можа і не атрымацца. На прадпрыемстве гавораць, што такіх «чужынцаў» дапускаецца не больш за 5%. І ў асноўным яны адсейваюцца яшчэ на стадыі прыёму. Аднак як толькі лішні інгрэдыент «праскоквае», уся партыя адбракоўваецца. Дарэчы, і такой некандыцыі даюць

шанец на другое жыццё: яе выкарыстоўваюць у якасці шклабою для наступнай партыі бутэлек.

На шклозаводзе падкрэсліваюць, што яны «рукамі і нагамі за» ідэю Прэзідэнта пра пераход на шкляную тару. Аднак пакуль беларускія вытворцы могуць пакрыць толькі палову патрэбнасцяў рынку ў шкляной тары.

Кацярына ЦІТОВА, фота аўтара.

Прававая гасцёўня

ПСІХІЯТРЫЧНАЯ ЭКСПЕРТЫЗА І СУД, каб вярнуць дзеездольнасць старому

Маёй маме 80 гадоў. Доўгі час я жыла за мяжой і мела з ёй мала стасункаў. Нядаўна вярнулася і даведалася, што мой малодшы брат афіцыйна пазбавіў яе дзеездольнасці і аформіў над маці апякунства. Аднак ён не даглядае яе належным чынам, таму я забрала яе да сябе. Яна ўспрымае мяне адэкватна, абслугоўвае сябе па меры сіл, нармальна гаворыць. Падазраю, што брат нейкім чынам падгаварыў дактароў прызнаць яе недзеездольнай, каб карыстацца яе грашыма. Хачу вярнуць маці нармальнае жыццё і стаўленне да яе суседзяў. Як можна гэта зрабіць, куды звяртацца, каб аспрэчыць рашэнне?

Вольга К., г. Шклоў.

На пытанне адказвае **Дар'я ГРЫЦКЕВІЧ**, галоўны спецыяліст упраўлення прававога рэгулявання сацыяльнай дзейнасці дзяржавы галоўнага ўпраўлення нарматворчай дзейнасці ў сферы дзяржаўнага будаўніцтва Міністэрства юстыцыі Беларусі:

— Каб вярнуць дзеездольнасць вашай маці, вы можаце звярнуцца ў суд па месцы яе жыхарства з заявай аб прызнанні яе дзеездольнай.

Згодна з артыкулам 29 Грамадзянскага кодэкса Рэспублікі Беларусь, узнаўленне асобы ў дзеездольнасці магчымае ў тым выпадку, калі адпалі абставіны, якія паслужылі падставой для прызнання грамадзяніна недзеездольным (напрыклад, пры значным паляпшэнні здароўя фізічнай асобы).

Пры гэтым па справах аб прызнанні грамадзяніна дзеездольным асноўным доказам з'яўляецца заключэнне судова-псіхіятрычнай экспертызы, правядзенне якой па справах дадзенай катэгорыі абавязковае ў сілу артыкула 376 Грамадзянскага працэсуальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь.

Заява аб прызнанні грамадзяніна дзеездольным або аб адмене абмежавання яго дзеездольнасці падаецца ў суд па месцы яго жыхарства. Пры гэтым не мае значэння, якім судом вынесена рашэнне аб абмежаванні дзеездольнасці або аб прызнанні грамадзяніна недзеездольным.

Справа можа быць пачата па заяве апекуна, а таксама членаў сям'і. Калі ў асобы, прызнанай недзеездольнай, няма сям'і, заяву могуць падаць блізкія сваякі, пракурор, орган апекі і папярочельства, псіхіятрычная (псіханеўралгічная) арганізацыя аховы здароўя. У гэтым выпадку пры падрыхтоўцы справы суддзя назначае судова-псіхіятрычную экспертызу.

Рашэнне суда аб адмене абмежавання дзеездольнасці грамадзяніна або аб прызнанні яго дзеездольным з'яўляецца падставой для адмены ўстаноўленых над ім апекі або папярочельства.

Шаноўныя чытачы, калі ў вас узніклі пытанні юрыдычнага характару, дасылайце іх на наш паштовы або электронны адрас sidarok@zviazda.by. У «Прававой гасцёўні» разам са спецыялістамі Мініюста і іншых устаноў мы будзем шукаць на іх адказы.

Экаконкурс

«НАША ЗАБОТА, А НЕ КОГО-ТО»

Відэакліп з такой назвай пра карысць раздзельнага збору смецця стаў пераможцам рэспубліканскага конкурсу «Героям спяваць лёгка», які зладзіла дзяржаўная ўстанова «Аператар другасных матэрыяльных рэсурсаў». Аўтары найлепшай работы — вучні Наваполацкай школы № 12, у падарунак якой дастаўся камплект музычнага абсталявання з акустычнымі сістэмамі, мікшарным пультам і радыёмікрафонамі. А ўсе навучэнцы атрымалі наклейкі з янотамі і флікеры з карыснымі парадамі пра збор смецця. Присутныя прысягнулі сартаваць смецце і заахвочваць да гэтай справы сваіх сяброў і родных.

— Пры правільным сартаванні адходаў папера, шкло, пластык, метал ператвараюцца ў карысныя другасныя рэсурсы, якія становяцца новымі рэчамі. У выніку ў краіне менш звалак, а прырода захоўваецца больш. Каб гэта было зразумела кожнаму, мы прапанавалі школам зняць кліпы, якія пераканалі б беларусаў памянаць стаўленне

да смецця, — падкрэсліла ідэю конкурсу яго арганізатар **дырэктар дзяржаўнай установы «Аператар другасных матэрыяльных рэсурсаў» Наталля ГРЫНЦЭВІЧ**. — Журы было няпроста выбраць з больш як 400 цудоўных работ, дасланных на конкурс, але кліп наваполацкіх школьнікаў скарыў усіх сваёй ідэяй, лаканічнасцю і тэхнічным узроўнем.

Усяго пераможцамі конкурсу «Героям спяваць лёгка» сталі 11 школ краіны з 385 устаноў адукацыі, якія паўдзельнічалі ў творчым спаборніцтве. Самыя актыўныя, дарэчы, былі менавіта вучні Віцебскай вобласці: адсюль на конкурс трапіла 105 відэаролікаў. Усе конкурсныя работы можна ўбачыць на YouTube-канале «Героям спяваць лёгка».

Другое месца ў конкурсе прысудзілі вучням брэсцкага дзіцячага сада — пачатковай школы № 2 за кліп «Экамены Брэста». У падарунак яны атрымалі камплект музычнага абсталявання. Трэцяе і чацвёртае месца прысудзілі вучням мультымедыяна праектары з экранамі дасталіся магілёўскай школе № 33 за ролік «Выратуем планету разам» і стаўбоўскай школе № 2

за відэаробату «Экагёрл спяшаецца на дапамогу».

Школы, якія занялі прызавыя месцы ў конкурсе, узнагародзілі мультымедыянымі праектарамі. Гэтыя прызы дасталіся школе № 2 г. Дуброўна за кліп «Героям спяваць лёгка», школе № 18 г. Гродна за кліп «Героям спяваць лёгка», гомельскай школе № 2 імя Г. М. Складзёва за кліп «ВПК

спяшаюцца на дапамогу!!!», школе № 19 г. Магілёва за кліп «Захаваем планету разам», гімназіі № 2 г. Гродна за кліп «Дзень маленькага экамена», школе № 3 г. Пружаны за кліп «Зялёны, жоўты, сіні — кожнаму класу!», вучэбна-педагагічнаму комплексу яслісад — сярэдняй школы в. Новае Поле за кліп «Добрыя справы». **Ірына СІДАРОК.**